

GUIA PRÀCTICA

LLEI DE COOPERATIVES 2015

Cooperatives de Treball
de Catalunya

- 1** **Introducció** - pàg 3
- 2** **Fomentar la creació de cooperatives** - pàg 4
- 3** **Reforçar les vies de finançament intern** - pàg 9
- 4** **Millorar la gestió empresarial** - pàg 14
- 5** **Dimensionar el sector cooperatiu** - pàg 21
- 6** **Simplificació i eliminació de carregues** - pàg 24

1 INTRODUCCIÓ

Aquesta guia resum els principals canvis que ha introduït la nova Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives aprovada el passat 18 de juny de 2015. Aquests canvis, tal com explica el preàmbul de la llei, responen a cinc objectius bàsics: fomentar la creació de cooperatives, reforçar les vies de finançament intern, millorar la gestió empresarial, assolir un major dimensionament del sector cooperatiu i simplificar i eliminar càrregues.

La guia s'estructura al voltant d'aquest cinc objectius detallant per a cadascun d'ells les modificacions més rellevants incorporades en la nova normativa. Els canvis que són comuns a més d'un objectiu s'expliquen en el primer en el què apareixen.

Els textos inclosos en aquesta guia són volgudament curts i sintètics i remetem al lector a la pròpia llei i a altres documents d'anàlisi més extensos per tal d'aprofundir en aquests canvis i en les seves implicacions socials, jurídiques i econòmiques. L'objectiu d'aquesta guia és divulgar les principals variacions posant de relleu com poden afectar a les noves cooperatives i a les existents.

2 FOMENTAR LA CREACIÓ DE COOPERATIVES

Els canvis més significatius que s'han incorporat per aconseguir aquest objectiu són:

- Reduir de tres a dos el nombre mínim de socis per constituir
- Incorporar un nou tipus de soci
- Regular un procediment accelerat de constitució
- Introduir un nou tipus de cooperativa

Dues persones sòcies són suficients per crear una cooperativa

A partir d'ara és possible constituir qualsevol cooperativa amb dos socis, a excepció de les cooperatives de consumidors i usuaris que requeriran un nombre mínim de deu. Es tracta d'un canvi important ja que en la llei anterior per constituir calien tres persones i, en el cas de les de consumidors i usuaris, tres-centes.

La llei determina que el nombre mínim de membres del consell rector és de tres, però fa l'excepció pel cas de les cooperatives de dos socis en què estarà format per aquests dos membres.

En les cooperatives de segon grau, una de les dues persones jurídiques haurà de ser una cooperativa. I l'altra, podria ser un empresari individual, cosa que també és una novetat de la llei.

Les cooperatives que optin per constituir-se amb aquets nombre mínim de socis, hauran d'incorporar-ne un tercer en el termini de cinc anys. Aquest, podrà ser de qualsevol tipus a excepció de soci temporal, és a dir: comuns, de treball o col·laboradors.

Socis temporals

La condició de soci té caràcter indefinit. La nova llei, però, permet l'existència de socis que tinguin amb la cooperativa un vincle social de durada determinada: els socis temporals. Aquesta durada no pot excedir els cinc anys i el conjunt dels socis temporals no pot superar un terç del conjunt de socis comuns (la nova llei defineix el soci comú, i això és una altra novetat, com el que du a terme l'activitat cooperativitzada). El percentatge de vots dels socis temporals a l'assemblea general no podrà ser igual o superior als corresponents als socis comuns.

Si penseu incorporar socis temporals a la vostra cooperativa, els estatuts hauran de contemplar aquesta possibilitat i haureu d'acordar aquesta condició en el moment de l'admissió.

Els socis temporals tenen els mateixos drets i obligacions que els de durada indefinida però la seva aportació no pot excedir el 50% de l'exigida a la resta de socis. Quan finalitza el període acordat, la seva aportació se li ha de reemborsar immediatament en el moment de la data de la baixa o en el termini màxim d'un any. Si aquest és el cas, caldrà que els estatuts ho contemplin i se li hauran d'abonar interessos.

Procediment exprés d'inscripció en el Registre

Per simplificar la posta en marxa de noves iniciatives empresarials les cooperatives agràries, les de consumidors i usuaris, les de serveis i les de treball associat, sempre que no superin el nombre de deu socis, es podran inscriure al Registre de Cooperatives utilitzant el procediment exprés.

La nova llei inclou aquest procediment en un article, el vintè, i fixa els dos requisits per poder adoptar aquesta modalitat: la utilització d'un model estàndard d'estatuts, que a dia d'avui ja està disponible a la pàgina web del Departament d'Empresa i Ocupació, i fer constar a l'escriptura de constitució que la cooperativa ha optat per aquest procediment.

El Registre, una vegada entrats els documents de constitució, ha d'emetre una resolució en el termini de dos dies hàbils. En cas que no resolgui en aquest termini, la sol·licitud s'entendrà desestimada per silenci administratiu.

Nova denominació per les cooperatives mixtes i un nou tipus de cooperativa

En la nova llei les antigues cooperatives mixtes passen a nomenar-se integrals amb la particularitat que si tenen producció agrària i la resta d'activitats es desenvolupen en el medi rural s'anomenaran cooperativa rural. Les cooperatives integrals, com les antigues mixtes, són cooperatives de primer grau que tenen per objecte activitats econòmiques o socials pròpies de diferents classes de cooperatives.

També es crea una nova figura de cooperativa anomenada de foment empresarial i ho seran les que tenen com objecte social principal el suport a la creació i al creixement d'activitats econòmiques i socials desenvolupades per nous emprenedors. Aquesta classe de cooperativa, que omple un buit en l'emergent àmbit de l'emprenedoria, es regularà en un reglament que, a novembre de 2015, encara no està disponible.

3

REFORÇAR LES VIES DE FINANÇAMENT INTERN

La nova llei de cooperatives regula l'àmbit econòmic amb la finalitat de facilitar la incorporació de capital per desenvolupar els projectes cooperatius.

La finalitat de fons, encertada o no, és fer més atractiva la inversió en las cooperatives i per això s'eliminen una sèrie d'elements que dificulten aquesta possibilitat.

Els elements que faciliten aquesta finalitat actuen dins del marc econòmic en tres àmbits:

- El capital social
- Els fons socials
- Les persones sòcies

El capital social

Aportacions no dineràries.

Respecte al primer aspecte, la nova llei estableix que en el cas que un soci vulgui fer una aportació no dinerària al capital social, pot ser responsabilitat del consell rector fer la valoració sense haver d'acudir a la valoració d'un expert extern. En el cas que el consell no vulgui assumir la responsabilitat, l'aportació haurà de ser efectuada per un expert independent.

Aportacions dels nous socis.

En quant a les aportacions dels nous socis, la nova llei permet que, a través del reconeixement estatutari, l'assemblea pugui establir criteris de valoració de les aportacions dels nous socis amb la finalitat que les circumstàncies econòmiques i socials comptin en el moment de fixar-ne l'import.

Això implica a la pràctica que a les cooperatives que volen valoritzar llurs aportacions obligatòries els interessa que els retorns cooperatius no distribuïts constin de manera individualitzada.

A les cooperatives d'iniciativa social i/o sense afany de lucre, donat que no poden distribuir resultats entre els seus socis, les aportacions obligatòries únicament poden ésser incrementades mitjançant aportacions dineràries o no dineràries.

Deduccions per la baixa de socis de les aportacions obligatòries.

Als efectes de facilitar la participació dels socis en el capital social i, a l'hora, que aquest no corri perill en cas de baixa no justificada o improcedent, las deduccions que es poden realitzar només recauran sobre l'aportació obligatòria, que és el capital mínim obligatori per arribar a la condició de soci. La llei també recull el percentatge que permet el 20% o 30%.

Els fons socials

Respecte als fons cooperatius, s'estableixen dues mesures, una que consisteix en la disminució de la dotació al Fons de Reserva Obligatori i una altra que amplia la finalitat del Fons d'Educació i Promoció Cooperatives.

Fons de Reserva Obligatori (FRO).

Es disminueix l'aportació al Fons de Reserva Obligatori de manera que el mínim de beneficis que s'han de destinar al FRO passa del 30% al 20%. La mesura pretén afavorir la participació de capital en las cooperatives per part de no socis o inversors, i respon a la idea que una reserva del 30% podria desanimar aquesta participació. Aquesta mesura té dues implicacions, una que implica la fiscalitat i una altra que afecta a les compensacions de pèrdues.

Respecte a la repercussió fiscal, les bonificacions de les bases imposables són el 50% dels percentatges destinats als fons. Al establir-se el mínim en el 20% la conseqüència és que la bonificació fiscal passa a ser sobre un saldo més petit donat que la bonificació disminueix.

Respecte a la compensació de pèrdues, la llei fins ara estableix la possibilitat de compensar-ne fins el 50%. Amb la nova regulació la deducció de les pèrdues ho serà en funció del percentatge que es destini al fons de reserva obligatori.

I també referit al FRO hi ha una novetat important. S'estableix la possibilitat de repartir-ne una part en el moment de la transformació o liquidació de la cooperativa. Només serà repartible un percentatge dels fons creat a partir de la entrada en vigor de la nova llei, i l'opció haurà d'estar recollida als estatuts socials. També es permet que la cooperativa designi l'entitat pública o privada, sempre que compleixi els requisits establerts per la llei, a la que es destinarà el fons.

Les persones sòcies

Els canvis més significatius en l'àmbit societari es concentren en la figura del soci col·laborador i, en la dimensió econòmica representen les modificacions de major calat. Per ajudar a situar-les de manera convenient exposem a continuació alguns detalls sobre aquesta figura.

Regulació

El soci col·laborador ja existia en la llei anterior, i per tant no és una figura desconeguda per les cooperatives. La diferència més important consisteix en la possibilitat de regular als estatuts, la figura del soci col·laborador sense dret a vot i amb una participació que consisteix únicament en l'aportació de capital.

Característiques

L'existència de socis col·laboradors en una cooperativa està condicionada a la regulació d'aquesta figura en els seus estatuts. Els seus drets i obligacions són els mateixos que els de la resta de socis i, en allò que no estigui regulat als estatuts, es regirà pels acords de l'assemblea. La regulació no és només la que determini els estatuts sinó que es poden incorporar una sèrie de regulacions aprovades per l'assemblea en funció de les necessitats econòmiques i socials del moment.

Per tant, les regulacions no tenen perquè ser uniformes, sinó que poden ser singulars. Els socis col·laboradors poden tenir o no dret a vot, i en el cas de que el tinguin no poden superar el percentatge de l'art. 48.3 que el limita al 40% del vot social.

Igualment poden participar en l'òrgan d'administració sense poder ostentar-ne la presidència i les retribucions de les seves aportacions poden ser a un interès fix o variable o bé, si ho permeten els estatuts, poden consistir en una retribució en funció dels resultats que mai podria superar el 45% del excedents.

Novetats

Les novetats més significatives de la nova incorporació dels socis col·laboradors és la possibilitat de participar només aportant capital sense tenir dret de vot i ampliar la possibilitat que els socis de treball que no demanin la baixa i no puguin dur a terme l'activitat cooperativitzada puguin convertir-se en socis col·laboradors.

Si bé no és una novetat de la nova llei, és convenient fer una precisió per tal de clarificar una qüestió de gran rellevància: les aportacions dels socis col·laboradors han de ser comptabilitzades de manera separada de les aportacions obligatòries dels socis comuns. Aquesta afirmació, que ja es recollia a la llei anterior, vol dir que les aportacions al capital social dels socis col·laboradors s'han de comptabilitzar com un passiu a llarg termini i no formen part del fons propis tret que en l'acord d'admissió de la aportació del soci col·laborador, consti que es tracta d'aportacions que el consell rector tingui la facultat de refusar-ne incondicionalment el reemborsament.

4 MILLORAR LA GESTIÓ EMPRESARIAL

Les principals modificacions incorporades en la nova llei per assolir millores en la gestió empresarial són:

- Regulació del web corporatiu
- Canvis en els òrgans socials
- Canvis en el règim social

Web corporatiu

S'estableix la possibilitat que les cooperatives puguin realitzar, amb plens efectes jurídics, els actes d'informació i comunicació amb les persones sòcies a través d'un web corporatiu inscrit en el registre de cooperatives.

La creació i la supressió del web corporatiu són competència de l'assemblea general i l'acord s'ha d'inscriure en el Registre de Cooperatives.

Els estatuts socials poden establir que l'assemblea es convoqui mitjançant un anunci publicat en el web corporatiu, substituint la comunicació individualitzada.

També es pot realitzar a través d'aquest medi, la posada a disposició de la documentació relativa als diferents punts de l'ordre del dia de l'assemblea general; les obligacions informatives generals amb les persones sòcies; i les específiques en els casos de fusió, escissió i transformació.

Òrgans socials

Òrgans socials i mitjans telemàtics

S'estableix la possibilitat que les cooperatives puguin realitzar, amb plens efectes jurídics, els actes d'informació i comunicació amb les persones sòcies a través d'un web corporatiu inscrit en el registre de cooperatives.

La creació i la supressió del web corporatiu són competència de l'assemblea general i l'acord s'ha d'inscriure en el Registre de Cooperatives.

Els estatuts socials poden establir que l'assemblea es convoqui mitjançant un anunci publicat en el web corporatiu, substituint la comunicació individualitzada.

També es pot realitzar a través d'aquest medi, la posada a disposició de la documentació relativa als diferents punts de l'ordre del dia de l'assemblea general; les obligacions informatives generals amb les persones sòcies; i les específiques en els casos de fusió, escissió i transformació.

Assemblea general: menys competències indelegables

• Aportacions voluntàries

Si ho estableixen els estatuts socials, tant l'assemblea com el consell rector poden admetre aportacions voluntàries. La diferència és que, si les admet el consell rector, la retribució no pot ser superior a la de les últimes aportacions voluntàries acordades per l'assemblea, i si no n'hi ha, a la de les aportacions obligatòries. En canvi, si l'admissió l'acorda l'assemblea, es pot establir la retribució sense el límit anterior.

- **Intercooperació**

La participació en cooperatives de segon grau o societats cooperatives europees, es una competència de l'assemblea general llevat que els estatuts socials l'atribueixin al consell rector. Per la seva part, la subscripció de convenis intercooperatius ha deixat de figurar com a competència indelegable de l'assemblea.

- **Direcció general o gerència**

S'estableix que l'assemblea és l'òrgan que acorda instituir aquesta figura. I un cop l'assemblea n'ha acordat l'existència, és el consell rector qui nomena, fa seguiment i destitueix la persona que n'ha d'ocupar el càrrec.

Assemblea general: menys competències indelegables

Els estatuts socials poden establir el vot per representant. Cada representant només pot tenir dos vots delegats, la qual cosa significa un canvi amb respecte a la llei anterior, que només admetia un vot delegat per representant. La representació ha de ser escrita i expressa per a una sessió concreta.

Les persones jurídiques només poden tenir una persona física representant per a exercir el dret de vot.

Modificacions que afecten al consell rector

- **Persones no sòcies**

Els estatuts socials poden preveure que el consell rector pugui integrar persones que no siguin sòcies, sense superar la quarta part de la seva composició.

- **Persona substituïda en cas de baixa**

Es dóna cobertura legal a la possibilitat que davant del cessament d'alguna persona membre del consell rector per causa de força major, aquest òrgan pugui nomenar amb caràcter transitori una substituïda fins que tingui lloc la primera assemblea general.

- **Presidència**

El consell rector pot estar format per persones sòcies de tipologia diversa (col·laboradores, comunes, temporals...), fins i tot per persones no sòcies. Tanmateix, la presidència, sempre ha de ser ocupada per una persona sòcia que realitzi l'activitat cooperativitzada.

- **Reelecció de membres**

Les persones membres del consell rector poden ser reelegides consecutivament una sola vegada, llevat que l'assemblea general en decideixi la reelecció per més períodes.

- **Facultat sancionadora**

Aquesta facultat és competència del consell rector. Tanmateix, els estatuts poden atribuir-la a un altre òrgan. En tot cas, la facultat sancionadora per faltes molt greus és sempre competència del consell rector i no pot ser delegada.

• **Remuneració**

El càrrec de conseller o consellera, quan es exercit per una persona sòcia, no és remunerat, excepte si ho estableixen els estatuts socials o l'assemblea general en cas que es realitzin tasques de gestió directa. En canvi, es pot remunerar l'exercici del càrrec per part d'una persona no sòcia.

Intervenció de comptes, òrgan facultatiu

La intervenció de comptes deixa d'ésser un òrgan obligatori i passa a ésser un òrgan facultatiu. A més, s'obre la possibilitat que pugui ésser ocupat per una persona que no sigui sòcia.

Règim social

En aquest àmbit s'explica la supressió de la figura del soci excedent ja que la creació del nou tipus de persona sòcia temporal, les persones sòcies col·laboradores que només aporten capital i les aportacions de les noves persones sòcies ja s'han comentat anteriorment.

Persones sòcies excedents: supressió de la figura

La Llei suprimeix la figura de la persona sòcia excedent, en considerar que no és un tipus societari sinó una situació en la qual pot estar qualsevol persona sòcia durant el període de temps en què no pot dur a terme l'activitat cooperativitzada.

Els estatuts socials han de regular els drets i deures de les persones sòcies en situació d'excedència, tenint en compte que no poden ser membres dels òrgans rectors, ni tenen cap dret de retorn cooperatiu, i que tenen dret de veu però no de vot a l'assemblea.

5

DIMENSIONAR EL SECTOR COOPERATIU

El quart objectiu de la nova llei és assolir un major dimensionament del món cooperatiu aconseguint-ho des de la perspectiva de simplificar i eliminar càrregues tant en el funcionament intern de la cooperativa com en la seva relació amb l'Administració.

Les novetats més rellevants que incorpora la nova llei per tal d'arribar a aquest objectiu són:

- Simplificar els procediments de modificacions estructurals (fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació)
- Incloure la possibilitat de reactivar societats dissoltes
- Suprimir l'obligació d'elevat a públic i inscriure els convenis intercooperatius
- Permetre als empresaris individuals ser socis de cooperatives de segon grau

Es detallen a continuació la novetat de la reactivació de societats dissoltes i la possibilitat d'incorporar empresaris individuals ja que les altres dues s'inclouen en l'apartat següent.

Reactivació de societats dissoltes

Amb l'objectiu de facilitar la continuïtat de l'activitat econòmica i el manteniment de l'ocupació la nova llei contempla la possibilitat de reactivar societats dissoltes. Així, l'article 103 determina que l'assemblea general de la cooperativa podrà adoptar un acord de reactivació quan s'elimini la causa de dissolució, es mantinguin els requisits per ser cooperativa i no s'hagi iniciat el reemborsament de les aportacions als socis. escissió i transformació.

Els empresaris individuals podran ser sòcies d'una cooperativa de segon grau

Amb la voluntat de no limitar estratègies empresarials que poden ésser viables i afavorir el creixement i el desenvolupament cooperatiu la nova llei ha inclòs la possibilitat que els empresaris individuals puguin ser socis de les cooperatives de segon grau. Sempre que, com diu l'article 138, existeixi convergència d'interessos o necessitats i que els estatuts no ho prohibeixin. En qualsevol cas, les cooperatives sòcies tindran en tot moment i en tots els òrgans, com a mínim, més de la meitat dels vots socials. les aportacions als socis. escissió i transformació.

6

Simplificació i eliminació de carregues

Finalment, l'objectiu de simplificació dels tràmits es concreta en les següents mesures:

- Procediment exprés de d'inscripció
- Silenci positiu
- Publicitat dels acords de fusió, escissió i transformació
- Publicitat dels convenis o acords intercooperatius
- Valoracions de les aportacions no dineràries per part del consell rector
- Auditoria obligatòria a les cooperatives de segon grau
- Nomenament d'entitat auditora per part del Registre de Cooperatives

El procediment exprés i la valoració de les aportacions no dineràries ja s'han explicat en apartats anteriors.

Registre de Cooperatives: silenci positiu, en general

S'estableix el silenci positiu amb relació a tots els actes inscriptibles en el Registre de Cooperatives.

El termini per inscriure qualsevol acord en el Registre és de tres mesos a comptar des de es presenta la sol·licitud i la documentació preceptiva. Si transcorre el termini sense resolució expressa, la sol·licitud s'ha d'entendre estimada per silenci administratiu, llevat de les inscripcions relatives al procediment exprés.

Publicitat dels acords de fusió, escissió i transformació

Els acords de fusió, escissió i transformació de la cooperativa en un altra persona jurídica, un cop adoptats, s'han de publicar en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya i en un diari de gran difusió.

Com a novetat, s'incorpora que la publicació no és necessària si l'acord ha estat comunicat individualment per escrit a totes les persones sòcies i creditors mitjançant un procediment que n'acrediti la recepció.

Publicitat dels convenis o acords intercooperatius

Les cooperatives han de fer públics els acords intercooperatius que subscriguin mitjançant un anunci en el domicili social o en el web corporatiu, cas que en disposin d'un i que figuri inscrit en el Registre de Cooperatives.

Deixa de ser obligatori que s'hagin d'elevat a escriptura pública i d'inscriure en el Registre de Cooperatives.

Auditoria obligatòria a les cooperatives de 2n grau

Ha quedat suprimida l'obligació específica que tenien totes les cooperatives de segon grau d'auditar els seus comptes.

En endavant els seus comptes hauran de ser verificats mitjançant auditoria, si ho prescriu la normativa legal establerta amb caràcter general, si ho estableixen els estatuts, si ho acorda el consell rector o l'assemblea general, o si ho sol·liciten el 10% dels vots socials o bé cinquanta persones sòcies.

Nomenament d'entitat auditora per part del Registre de Cooperatives

El nomenament d'entitat auditora de comptes és una competència indelegable de l'assemblea general.

Tanmateix, el Registre Central de Cooperatives pot realitzar el nomenament en cas que l'assemblea no ho hagi fet; i també en cas de no acceptació, renúncia o impossibilitat de dur a terme l'encàrrec per part de l'entitat auditora nomenada.

consell rector o l'assemblea general, o si ho sol·liciten el 10% dels vots socials o be cinquanta persones sòcies.

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya és l'organització empresarial dedicada a la creació, consolidació i promoció de les cooperatives de treball que, dia a dia, enforteixen l'economia i la societat a partir d'un funcionament democràtic, basat en principis reconeguts internacionalment i centrats en les persones que en formen part.

A Catalunya existeixen unes 3.000 cooperatives de treball que ofereixen productes i serveis en tots els sectors d'activitat econòmica, compromeses amb la generació d'ocupació estable i l'arrelament al territori.

**Cooperatives de Treball
de Catalunya**

**FEDERACIÓ DE COOPERATIVES
DE TREBALL DE CATALUNYA**

Carrer de Premià, 15, primer pis
08014 Barcelona
93 318 81 62

www.cooperativest treball.coop